

1176 10.03.18

Становище на проф. д.н.к. Иван Еленков по дисертационния труд на Василена Габровска, „Винтидж“ – част от модните тенденции на границата на столетието”, представен във Факултета за приложни изкуства, катедра „Мода“ на Националната художествена академия за присъждането ѝ на образователната и научната степен „Доктор”

На организираното учредително заседание на научното жури през юни 2018 г. приех постъпилото предложение и бях избран от неговите членове да изразя становище върху дисертационния труд на докторантката Василена Габровска. Не я познавам лично, нямам съавторски публикации с нея, участия в съвместни изследователски проекти, нито пък сътрудничество по каквито и да било други начинания.

Линията на осъщественото изследване се разгръща по изминатия път от авторката между двете определящи съдържанието на труда хронологически точки – от установяване пораждането на феномена назад във времето като определяща стилистика на фрагментирани субкултури до превръщането му в масова култура понастоящем и налагането му като „значима и трайна модна тенденция“ – това е посоката, която поддържа нейното повествование. Но не пряката линейност на разказа характеризира представената дисертация – намирам за изключително достойнство в изграждането ѝ последователното въвличане в хода на изложението на разностранни, нови и нови сюжети, представящи завършения текст като интердисциплинарно изследване с преки проекции върху съвременното хуманитарно познание у нас. Изследователският разказ на Василена Габровска въвлича последователно социалните преобразования на модерните общества след Втората световна война и мисли културните следствия от тях, показва пораждането и формите на предизвикателствата на „уличния стил“ наред с възхода на неговите „стилови лидери“, излага пригаждането

на търговията към новото социално въображение и новите следвоенни потребителски потребности и същевременно сочи как същата тази търговия стимулира новото потребителско въображение с неизчерпаеми наличности за нови фетишистки практики посредством структуриране на източниците на облекла, знанията за тях и подходите за подбор, класификацията и специализацията на пространствата за излагане и продажби, изтъква и анализира адаптирането на висшата мода към непредотвратимите императиви на масовото производство... Успоредно с това стойностно „материалистично“ направление в своята разработка авторката натрупва последователно и посочва изразяващата се чрез „материалистичното“ „сложна селекция“ на сърцето, „напластяването на носталгия“, мобилизацията на паметта и съзнанието през постмодерните издевателства над бързопреходното чрез пародийното, смешното, игривостта, ироничното дистанциране и анархията като форми и жестове на надеждата на съвременния човек за Изход... На тези доводи всъщност се основава моето разбиране за дисертационния труд на Василена Габровска като интердисциплинарно, изкуствоведско, културологично, антропологично и историко-антропологично изследване.

Въпросът за източниците на нейния труд потвърждава това мнение от друг ъгъл. Авторката е провела самостоятелно издирване на автентична, собствено посветена на темата ѝ специфична информационна база – водещите в света и наши изследвания по нея и най-актуални периодични публикации, проследяването, изнамирането и внимателен прочит на текущата периодика, преките участия в модни събития, наблюденията и впечатленията на самата авторка, които, особено ценно, на моменти стигат формата на един вид компетентна „оперативна критика“ на всекидневната мода... Към това бих изтъкнал също чистосърдечното ѝ увлечение по откриването на ценен образен материал, събран във внушително приложение към текста и неразделна

част от него. В този кръг на нейните постижения се разполагат и решенията ѝ върху понятийните определения с които описва и анализира изучаваното явление. Това, наред с показаното в библиографията нейно участие в научни форуми и самите нейни първи публикации, могат да бъдат възприети като убедително начало на обещаваща научна кариера. Силно впечатление оставя свързаността на Габровска с академичната среда, от която произхожда, като твърда база и усвоена оптика на нейните наблюдения и анализи.

Структурата на обсъжданото проучване виждам като резултат на задълбоченото познаване и разбиране на дисертантката, както за мащабите и значението на винтидж-феномена като културно явление само по себе си, така и на и мястото му в икономическия и социален контекст на последните десетилетия от съвременността. Вътрешните дялове на изследването са обособени съобразно нейните разбирания за историческата динамика на изследвания феномен, трансформациите му и последователното разширение на неговите културни, икономически, социални и социално-психологически функции. Постигнатата сложна нюансировка на представената в работата на Габровска картина се основава тъкмо на тази многопланова реконструкция на историческата и настояща действителност, разбирането на културата от собственото ни съвремие и нейният обстоятелствен, проникновен анализ.

Към своето становище бих добавил още и добрите си впечатления от самопреценката ѝ за собствените нейни приноси. Василена Габровска аргументира действително направеното от нея с ясно разбиране и с добре обмислени доводи обосновава очертаната от нея нова изследователска перспектива. Авторефератът може да бъде приет като представителен за нейния труд – издържан в стилистиката на изложението от основното произведение, той сменя в концентриран вид и дава точна представа за

